

Bijlage: Begrippen

In deze bijlage zijn de begrippen in dit document beschreven. Een deel van de begrippen is GA-breed en afkomstig uit de GA-begrippenlijst. Deze lijst is volledig overgenomen en bevat ook begrippen die in deze architectuur niet worden gebruikt. Een ander deel is specifiek voor identificatie en authenticatie.¹ Dit is aangegeven met (I&A) achter het begrip.

De NORA maakt doorgaans gebruik van diverse bronnen voor de definitie van gehanteerde begrippen, zoals NL wet- en regelgeving, eIDAS, WOO e.d. Als een begrip in verschillende bronnen wordt beschreven, dan worden eventuele verschillen daarin bij de NORA toegelicht. Daardoor kunnen de NORA begrippen goed worden her-gebruikt en kunnen we de NORA de bron laten zijn van alle begrippen voor Architectuur. Ook voor de GDI-architectuur.

Voorstel derhalve alle onderstaande begrippen van de GA op te nemen in de NORA en daarna de GA te laten verwijzen naar Begrippenkader - NORA Online

Overigens, voor Identificatie, Authenticatie en Toegang is al een zeer uitgebreide begrippenlijst beschikbaar, zie Begrippen IAM - NORA Online

Ter uitvoering van bovenstaande is in dit document met voorstellen concreet aangegeven hoe de begrippen van GA en NORA kunnen worden afgestemd. Volgens het [Wijzigingsproces NORA - NORA Online](#) kunnen begrippen die nog niet in de NORA waren opgenomen zonder openbare review of besluitvorming worden toegevoegd, evenals kleine wijzigingen in de toelichting e.d.

Begrip	Definitie
Afspraak	<p>Regels die voor de inrichting van een generieke functie door partijen zijn overeengekomen, vastgelegd en gepubliceerd.</p> <p>Toelichting: Het kan nodig zijn om afspraken vast te leggen in een wettelijk kader, zoals de Wet Digitale Overheid. Maar dit kan ook in AMVB's, regelingen, beleidsregels, convenanten etc. Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'contract'.</p> <p>ADVIES <u>Definitie exact overnemen uit de NORA en daar naar verwijzen - Afspraak (begrip) - NORA Online</u> <u>Dit vereist aanpassing van het NORA-begrip. Nu ontbreekt dat een afspraak niet altijd op een standaard of voorziening van toepassing hoeft te zijn zoals in de toelichting verwoord.</u> <u>Eens, die van GA is beter: ruimer</u></p>
Architectuur	<p>Een beschrijving van een (complex) geheel, en van de principes die van toepassing zijn op de ontwikkeling van het geheel en zijn onderdelen.</p> <p>Bron: NORA</p> <p>Toelichting: in de context van de GA is het een stuurinstrument voor de doorontwikkeling van de GDI. Voor formele architectuurbeschrijvingen gebruiken we de architectuurbeschrijvingstaal Archimate.</p> <p>ADVIES <u>Definitie exact overnemen uit de NORA en daar naar verwijzen - Architectuur - NORA Online</u> <u>De Toelichting in de NORA aanvullen.</u> <u>Dat doen we al (zie bron!)</u> <u>Klopt, op de ( ) na ☺</u></p>

¹ De GA-brede begrippen zijn overgenomen uit concept versie 0.29 van GA Begrippen. Deze versie is op het moment van schrijven nog niet beschikbaar op [NORA Online](#).

Begrip	Definitie
Architectuurprincipe	<p>Een stelling over een gewenste, generieke, kwalitatieve eigenschap waar architectuur invulling aan moet geven in de publieke sector. <u>Bron</u>: NORA <u>Synoniem</u>: principe. Toelichting: Uitspraak, geldend voor langere termijn, die betrekking heeft op de inrichting van organisatie, processen en informatievoorziening. Richtinggevend voor overheidsorganisaties bij het inzetten van veranderingen en het uitvoeren van projecten. Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'principle'.</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Definitie exact overnemen uit de NORA en daar naar verwijzen - Architectuurprincipe (Begrip) - NORA Online</u> <u>De beschrijving in de NORA aanvullen met die van GA</u> <u>Zie bron</u></p>
Attribuut (I&A)	<p>Een eigenschap, kenmerk of kwaliteit van een natuurlijke of rechtspersoon of een entiteit, in elektronisch formaat. <u>Bron</u>: eIDAS-revisie</p> <p><u>NORA IAM zegt:</u></p> <p>Attribuut <u>Een enkelvoudig of samengesteld informatie element dat onderdeel is van een Digitale Identiteit; is de digitale representatie van een eigenschap van een Entiteit.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <i><u>Het hebben van een (bedrijfs)rol is een eigenschap van een entiteit en kan dus beschouwd worden als een attribuut.</u></i> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>De definitie van eIDAS overnemen.</u> <u>De beschrijving van NORA IAM toevoegen.</u> <u>Eens</u></p>
Authenticatie, authenticeren (I&A)	<p>En digitaal proces dat de bevestiging van de digitale identificatie van een persoon in digitale vorm mogelijk maakt. <u>Bron</u>: gebaseerd op eIDAS: Authenticatie - een elektronisch proces dat de bevestiging van de elektronische identificatie van een natuurlijke persoon of rechtspersoon, of van de oorsprong en integriteit van gegevens in elektronische vorm mogelijk maakt</p> <p><u>NORA en NORA IAM zeggen:</u> <u>Het aantonen dat degene die zich identificeert ook daadwerkelijk degene is die zich als zodanig voorgeeft: ben je het ook echt?</u> <u>Authenticatie noemt men ook wel verificatie van de identiteit.</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>De beschrijving van GA (dus inclusief die van eIDAS) toevoegen aan de beschrijving van NORA, met dien verstande dat ook bij het fysiek verifiëren van de identiteit (adhv de persoon in kwestie en bv een paspoort), sprake is van authenticatie. Het is dus niet noodzakelijk een digitaal proces.</u> <u>Eens</u></p>
Authenticatiedienst (I&A)	<p>Partij die op basis van een identificatiemiddel een authenticatieverklaring afgeeft. <u>Bron</u>: Wdo</p>

Begrip	Definitie
	<p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens</u></p>
Authenticatiefactor (I&A)	<p>Een factor waarvan is bevestigd dat deze gebonden is aan een bepaalde persoon en die onder een van de drie volgende categorieën valt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op bezit gebaseerde authenticatiefactor: een authenticatiefactor waarvan de betrokkene moet aantonen dat deze in zijn bezit is. • Op kennis gebaseerde authenticatiefactor: een authenticatiefactor waarvan de betrokkene moet aantonen dat hij ervan kennis draagt. • Inherente authenticatiefactor: een authenticatiefactor die op een fysiek kenmerk van een natuurlijke persoon is gebaseerd en waarbij de betrokkene moet aantonen dat hij dat fysieke kenmerk bezit. <p>Bron: NORA</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip is nu alleen opgenomen bij NORA IAM, vandaar beter toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens, maar wordt het begrippenkader niet te groot als je allerlei begrippen uit specifieke contexten toevoegt? Misschien in NORA ook domeinen onderkennen naast de algemene begrippen? Dan kun je ook een nadere duiding geven aan een algemeen begrip in die context. Ja, daar zal het op den duur wel naar uitgroeien. Maar eerst is van belang dat er meer groepen hun begrippen op elkaar afstemmen: als we in de NORA de discussie over NP en NNP kunnen beslechten, dan is dat voor IAM natuurlijk ook van belang 😊</u></p>
Authenticatiefraude	<p>Authenticatie namens een persoon zonder diens toestemming. Bron: Gebaseerd op de concept regeling nadere eisen toelating identificatiemiddelen WDO</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens. En zie hierboven.</u></p>
Authenticatieverklaring (I&A)	<p>Een Verklaring waaruit het bestaan en de juistheid kan worden opgemaakt van een authenticatie die heeft plaatsgevonden in de context van een bepaalde handeling of dienst. Bron: Afsprakenstelsel.etoegang.nl</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens</u></p>
Authentieke bron (I&A)	<p>Een register of systeem, onder de verantwoordelijkheid van een publiekrechtelijk orgaan of particuliere entiteit, dat attributen omtrent een natuurlijke of rechtspersoon bevat en als de primaire bron van die informatie wordt beschouwd of krachtens nationaal recht als authentiek wordt erkend Bron: eIDAS-revisie Synoniem: Gezaghebbende bron</p> <p><u>De NORA kent nu het begrip Bronregistratie - NORA Online Bij de introductie van het begrip Authentieke bron zou het begrip Bronregistratie in principe kunnen vervallen of als synoniem worden gezien.</u></p>

Begrip	Definitie
	<p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. En Bronregistratie als synoniem daarvan toevoegen. <u>Pas op! De definitie beperkt zich tot informatie over natuurlijk of rechtspersoon. Dat is in de context van IenA nu (nog) voldoende.</u> Niet "terecht", mar voor nu wel helder 😊</p>
<p>Autorisatie (I&A)</p>	<p>Bepalen of een persoon de bevoegdheden bezit die nodig zijn om toegang te krijgen tot de gevraagde dienst. Bron: gebaseerd op 'basic roles of ID systems' uit de Practitioner's Guide van The World Bank.</p> <p>NORA zegt: Het proces van het toekennen van rechten voor de toegang tot geautomatiseerde functies en/of gegevens in ICT voorzieningen.</p> <p>NORA IAM zegt:</p> <p>Autorisatie (Autoriseren) Het proces om te beslissen of een Entiteit op grond van een Authenticatiemiddel, Identiteitsverklaring, of een Machtiging toegang krijgt tot een Resource. De beslissing wordt mede gebaseerd op het bij de resource behorende Autorisatieregels en omgevingsfactoren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voorbeelden van omgevingsfactoren zijn het moment op de dag en de locatie</i> • <i>Vaak is er een splitsing in een functie om de autorisatiebeslissing te nemen (ook wel genoemd: PDP = Policy Decision Point) wat resulteert in een Autorisatiebeslissing (soms ook toegangstoken genoemd) en een functie om deze beslissing af te dwingen op basis van het Autorisatiebeslissing (ook wel genoemd: PEP = Policy Enforcement Point). De beslissingsfunctie (PDP) functie kan zowel binnen een dienst als daarbuiten worden uitgevoerd; de het afdwingen van de beslissing (PEP) wordt noodzakelijkerwijs altijd binnen de dienst uitgevoerd.</i> <p><u>ADVIES</u> Bij de definitie van The World Bank (TWB) wordt gesproken over persoon ipv Entiteit en over toegang tot geautomatiseerde functies en/of gegevens in ICT systemen i.p.v. Resources. Met die aanpassing kan de definitie van TWB worden overgenomen in de NORA en kan de toelichting worden aangevuld met de beschrijving van NORA IAM. \</p> <p><u>Entiteit lijkt mij toekomstvaster. Voorstel "Entiteit (zoals persoon)"</u> OK</p>
<p>Bestuursorgaan</p>	<p>Orgaan van een rechtspersoon krachtens publiekrecht ingesteld" (a-orgaan), of "een persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed" (b-orgaan). Bron: Algemene wet bestuursrecht, Awb artikel 1:1 lid 1 Toelichting: Uitzonderingen staan vermeld in art. 1:1 lid 2 Awb. Zie ook overheidsorganisatie.</p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. Eens</p>

Begrip	Definitie
Betrouwbaarheidsniveau (I&A)	<p>Mate waarin vertrouwen kan worden gesteld in een identificatiemiddel, gebaseerd op de mate van zekerheid waarmee attributen, identiteiten, identificatiemiddelen en/of bevoegdheden zijn vastgesteld. <u>Bron</u>: gebaseerd op Wdo en NORA.</p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. <u>Eens</u></p>
Burgers en bedrijven	<p>Verkorte schrijfwijze voor: burgers, bedrijven, instellingen, intermediairs en hun gemachtigden. <u>Synoniemen</u>: NP en NNP; Natuurlijke personen en Niet Natuurlijke Personen. <u>Toelichting</u>: Dit begrip is opgevolgd, maar kan in oudere documenten nog voorkomen. Er worden verschillende termen gebruikt om de 'klanten' van de overheidsorganisaties aan te duiden zoals afnemers, burgers, bedrijven e.a. Vaak geven deze geen eenduidige volledig dekkende aanduiding van de bedoelde groep. GA hanteert daarom (inmiddels) meestal de termen "persoon" of "NP en NNP" of "Natuurlijk persoon en Niet Natuurlijk Persoon" om hen aan te duiden. Deze termen kunnen ook los van elkaar voorkomen om een deel van de populatie aan te duiden. <u>Zie ook</u>: Persoon.</p> <p><u>NORA zegt</u>: Met de term 'burgers en bedrijven' bedoelen we alle belanghebbenden van overheidsdienstverlening in de ruime zin van het woord. Zo moet in deze context een statushouder gezien worden als een burger en een overheidsinstelling als een bedrijf.</p> <p><u>ADVIES</u> De toelichting van GA toevoegen aan de toelichting van NORA. <u>Onderkent NORA ook synoniemen?</u> Ja 😊</p>
Dienst	<p>Een afgebakende prestatie van een persoon of organisatie (de dienstverlener), die voorziet in een behoefte van haar omgeving (de dienstafnemers). <u>Bron</u>: NORA <u>Toelichting</u>: Diensten zijn zowel het leveren van informatie als het uitvoeren van andere handelingen. De dienstafnemer kan dit positief ervaren maar ook negatief (bijvoorbeeld een belastingaanslag) waarbij de behoefte meestal een bredere maatschappelijke behoefte is.</p> <p><u>ADVIES</u> De toelichting van GA opnemen in de NORA. Bij de toelichting van NORA duidelijk onderscheid maken tussen individuele diensten en collectieve diensten (TIOH) en ook tussen dienst en overheidsdienstverlening (zie Dienstverleningsconcept - NORA Online) <u>Eens</u></p>
Dienstafnemer	<p>De persoon of organisatie die een dienst in ontvangst neemt. <u>Bron</u>: NORA <u>Synoniem</u>: afnemer (niet gebruiken), klant <u>Toelichting</u>: Dit kan een burger, een (medewerker van een) bedrijf of instelling dan wel een collega binnen de eigen of een andere organisatie zijn. In andere contexten wordt de term afnemer gebruikt om een overheidsorganisatie aan te duiden die een generieke voorziening</p>

Begrip	Definitie
	<p>gebruikt om een dienst aan te bieden. Om verwarring hiermee te voorkomen gebruiken we bij voorkeur de term 'dienstafnemer'.</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip afnemer in de NORA vervangen door Dienstafnemer.</u> <u>En tevens de toelichting van GA daarbij opnemen.</u> <u>eens</u></p>
Dienstverlener	<p>De persoon of organisatie die voorziet in het leveren van een afgebakende prestatie (dienst) aan haar omgeving (de afnemers). Bron: NORA Synoniemen: Dienstaanbieder</p> <p><u>ADVIES</u> <u>De toelichting van GA opnemen in de NORA.</u> <u>Je bedoelt synoniem?</u> <u>Ja</u></p>
Digitale bronidentiteit (I&A)	<p>Een verzameling van betrouwbare gegevens die een entiteit (persoon, organisatie, object of apparaat) representeren in het digitale domein. Voorbeelden zijn: 1) de combinatie naam, geboortedatum adres, 2) 'identifiers' zoals BSN en telefoonnummer of 3) biometrische gegevens zoals vingerafdruk. Bron: Kamerbrief over visie digitale identiteit</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>eens</u></p>

Begrip	Definitie
Digitale identiteit (I&A)	<p>Een identiteit die een digitale representatie is van een persoon.</p> <p><u>NORA IAM zegt:</u></p> <p>Een Digitale Identiteit is een verzameling gegevens (Attributen) die een digitale representatie zijn van een Entiteit binnen een bepaald digitaal toepassingsgebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Een Entiteit kan meerdere Digitale Identiteiten hebben (binnen hetzelfde of andere contexten).</u> • <u>Digitale Identiteiten kunnen een onderlinge samenhang hebben waarbij enkele attributen in een Afhankelijke Digitale Identiteit een-op-een gelijk zijn aan de overeenkomstige attributen in een Leidende Digitale Identiteit. Het is dan een kwaliteitseis dat deze attributen in de afhankelijke Digitale Identiteit een zekere mate gelijk moeten zijn en gelijk gehouden worden aan die in de Leidende Digitale Identiteit; denk aan verschil tussen registratie in de BRP en de gegevens in een paspoort.</u> • <u>Bij een Digitale Identiteit kan metadata behoren, bijvoorbeeld de organisatie die de Digitale Identiteit heeft vastgesteld en de datum waarop dat is gedaan, en de mate van betrouwbaarheid van attributen.</u> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. Eens</p>
Digitaal identificatiemiddel	<p>Graag definitie toevoegen zodat bijvoorbeeld duidelijk wordt bij een paspoort wat het fysieke identificatie middel is en het bijbehorende digitale identificatiemiddel.</p> <p><u>NORA IAM zegt:</u> Een materiële en/of immateriële eenheid die persoonsidentificatiegegevens bevat en die gebruikt wordt voor authenticatie bij een onlinedienst (Bron: eIDAS).</p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. Meer eenduidig gebruik maken van termen als digitaal en elektronisch (wordt nu vaak naast elkaar gebruikt) eens</p>
GDI	<p>Afkorting van Generieke Digitale Infrastructuur</p> <p><u>GA zegt:</u></p> <p><u>DigiD, MijnOverheid, Digipoort en gegevensuitwisseling met de basisregistraties zijn onmisbaar voor de digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven. Samen met andere gezamenlijke oplossingen vormen zij de ruggengraat van de digitale overheid. Deze oplossingen (afspraken, standaarden en voorzieningen) ondersteunen dienstverleners met een publieke taak bij de inrichting van hun digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven en waar nodig bij hun onderlinge digitale samenwerking. We noemen deze ruggengraat de "Generieke Digitale Infrastructuur" (GDI).</u></p>

Begrip	Definitie
	<p><u>ADVIES</u> <u>De GDI als begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Met een one-liner als omschrijving en bovenstaande tekst als toelichting.</u> <u>Eens</u></p>
Gegevensuitwisseling (domein)	<p>Het domein Gegevensuitwisseling omvat alle uitwisselingen van gegevens tussen informatiesystemen van overheidsorganisaties onderling en met informatiesystemen van andere organisaties. <u>Bron: GA.</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens</u></p>
Gemeenschappelijk	<p>Voor 'gemeenschappelijke functies' en 'gemeenschappelijke voorzieningen' geldt dat ze door meerdere (minimaal 2) organisaties toegepast worden. Daarmee omvat dit behalve generieke functies/voorzieningen met name ook functies/voorzieningen die door een deel van de organisaties samen (gemeenschappelijk) ingericht is. <u>Bron: De toelichting is afkomstig uit het Beleidskader Digitale Infrastructuur</u> <u>Synoniem: gedeeld</u> <u>Toelichting: De GDI is beperkt tot generieke functies. Daarnaast zijn er niet-generieke functies die voortkomen uit andere – gemeenschappelijke of individuele - behoeften van beleid en dienstverleners. Voor de invulling van die niet-generieke functies zijn zij zelf verantwoordelijk, al dan niet in een coalitie van partijen. De intentie bij de inrichting van deze functies is dat hergebruik in bredere zin mogelijk moet zijn, waarbij (vanzelfsprekend) tegemoetgekomen wordt aan architectuurprincipes en geldende standaarden.</u> <u>Gemeenschappelijk impliceert vaak dat iets niet-generiek is. Aangezien dit impliciet is, wordt de voorkeur gegeven aan 'niet generiek' waar dit onderscheid wezenlijk is.</u></p> <p><u>In aanvulling hierop onderkent NORA ook nog het Gemeenschappelijk gegevensgebruik - NORA Online.</u> <u>Ook zou je nog gemeenschappelijke processen kunne onderkennen, voor samenwerking.</u> <u>Gemeenschappelijk is in feite de organisatie-vorm van iets: je kunt het alleen doen, of samen, vrijwillig of verplicht e.d. Die organisatie-vorm kunnen we hier duiden.</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip Gemeenschappelijk toevoegen aan het NORA Begrippenkader, inclusief alle bovenstaande toelichting.</u> <u>Eens</u></p>
Gemeenschappelijke Overheidsarchitectuur	<p>Oude naamgeving van de GDI-Architectuur (afgekort GO) (vervallen).</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Niets mee doen.</u> <u>Het was een verwarrend begrip dat door het meer duidelijke begrip GA (GDI-architectuur) is vervangen.</u> <u>Eens</u></p>
GDI-Architectuur	<p>Het deel van de Overheidsarchitectuur dat de inrichting van de GDI beschrijft en hiervoor richtinggevende afspraken, standaarden en generieke voorzieningen beschrijft (afgekort: GA). <u>Synoniemen: Architectuur GDI</u></p>

Begrip	Definitie
	<p><u>Toelichting</u>: Er is meer overheidsarchitectuur (NORA familie o.a.). De GA gaat alleen over de GDI.</p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. <u>Eens. Inclusief verwijzing naar de pagina</u> Prima, dus naar GDI-Architectuur (GA) - NORA Online</p>
Generiek	<p>Voor alle gevallen geldend, niet specifiek. <u>Bron</u>: Van Dale woordenboek</p> <p>Hier lijkt het goed om enige toelichting te geven wat de reden is om dit <u>bijvoeglijke naamwoord</u> van de Digitale Infrastructuur toe te lichten Zie immers hieronder. <u>We gebruiken dit ook voor generieke voorziening, generieke functie.</u> <u>Daarvoor is het nodig om het verschil van generiek en</u> <u>gemeenschappelijk te duiden. Kernbegrip voor GA.</u> <u>Waarom dan hier niet het verschil met gemeenschappelijk aangeven?</u></p>
Generieke Digitale Infrastructuur	<p>De kern van de digitale overheid die niet organisatie-, sector- of domein specifiek is en die wordt begrensd door de Generieke functies (afgekort GDI).</p> <p><u>Bron</u>: Wet Digitale Overheid, beleidskader digitale basisinfrastructuur <u>Synoniemen</u>: Basisinfrastructuur, Digitale basisinfrastructuur <u>Toelichting</u>: De GDI omvat tevens de functies van de in de Wet Digitale Overheid genoemde voorzieningen. Het wetsvoorstel hiervoor (de eerste tranche van de wet digitale overheid) regelt nu het voor authenticatie relevante deel van de infrastructuur bij bestuursorganen en aangewezen organisaties, zodat burgers met een toegelaten identificatiemiddel van het juiste betrouwbaarheidsniveau toegang hebben tot de digitale dienstverlening van alle bestuursorganen en aangewezen organisaties.</p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. <u>Eens</u></p>
Generieke functie	<p>Iets wat meerdere overheidsorganisaties moeten kunnen voor het uitvoeren van hun taken. <u>Bron</u>: NORA <u>Toelichting</u>: Binnen de GDI wordt gebruik gemaakt van generieke functies om de doelen van de GDI te bereiken. De GA werkt die generieke functies uit in afspraken, standaarden en voorzieningen die in alle gevallen van toepassing zijn en gebruikt worden.</p> <p><u>Let op</u>: Over de benaming van GF's wordt vanuit ArchiMate een handvat gegeven: <u>De naam van een Generieke functie moet de nadruk leggen op "wat we doen" in plaats van "hoe we het doen". Typisch moet het worden uitgedrukt als een samengesteld zelfstandig naamwoord of het infinitief van een werkwoord; bijv. "Projectbeheer", "Marktonwikkeling", "Productontwikkeling" enz.</u></p> <p><u>ADVIES</u> De toelichting aanvullend opnemen in de NORA bij het stukje over GO (nog te wijzigen in GA). <u>Eens</u></p>

Begrip	Definitie
Gezaghebbende bron (I&A)	<p>Synoniem van authentieke bron</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens</u></p>
Handelend persoon (I&A)	<p>Natuurlijke persoon die toegang vraagt tot digitale diensten. Synoniem: gebruiker (van een identificatiemiddel) Bron: GA Identificatie en authenticatie</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Maar het begrip geldt toch ook voor niet-digitale diensten ?</u> <u>Eens</u></p>
Identificatie & autorisatie (domein)	<p>Zie "Toegang". Toelichting: Deze term is vervangen</p> <p><u>In de NORA zijn beide begrippen Identificatie en Autorisatie beschreven.</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Laten zoals het is.</u> <u>Eens</u></p>
Identificatie, identificeren (I&A)	<p>Het proces van het gebruiken van persoonsidentificatiegegevens in digitale vorm die op unieke wijze een natuurlijke persoon of rechtspersoon, of een natuurlijke persoon die een rechtspersoon vertegenwoordigt, aanduiden. Bron: gebaseerd op eIDAS</p> <p><u>NORA zegt:</u> <u>Het bekend maken van de identiteit van personen, organisaties of IT-voorzieningen.</u></p> <p><u>NORA IAM zegt:</u> <u>elektronische identificatie (identificatie) (eIDAS-verordening)</u> <u>Bron: [15] (artikel 3): <i>het proces van het gebruiken van persoonsidentificatiegegevens in elektronische vorm die op unieke wijze een natuurlijke persoon of rechtspersoon, of een natuurlijke persoon die een rechtspersoon vertegenwoordigt, aanduiden;</i></u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>In de beschrijving van Identificatie opnemen dat naast fysieke identificatie ook sprake kan zijn van elektronische identificatie.</u> <u>Het begrip Elektronische identificatie opnemen in de NORA Begrippenlijst.</u> <u>Door GA de definitie overnemen uit de NORA en /of daar naar verwijzen, dus naar Identificatie - NORA Online en/of Elektronische identificatie</u> <u>En bij elektronische identificatie dan bovenstaande GA definitie overnemen</u> <u>Klopt !</u></p>
Identificatiegegevens (I&A)	<p>Een verzameling gegevens aan de hand waarvan de identiteit van een persoon kan worden vastgesteld Bron: gebaseerd op <u>eIDAS</u>: persoonsidentificatiegegevens - een reeks gegevens aan de hand waarvan de identiteit van een natuurlijke persoon of rechtspersoon, of een natuurlijke persoon die een rechtspersoon vertegenwoordigt, kan worden vastgesteld</p>

Begrip	Definitie
	<p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. <u>Eens</u></p>
Identificatiemiddel (I&A)	<p>Een materiële en/of immateriële eenheid die identificatiegegevens bevat waarmee de identiteit van een persoon is aan te tonen. <u>Bron</u>: gebaseerd op <u>eIDAS</u>: elektronisch identificatiemiddel - een materiële en/of immateriële eenheid die persoonsidentificatiegegevens bevat en die gebruikt wordt voor authenticatie bij een onlinedienst. Synoniem: authenticatiemiddel</p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader. <u>Eens</u></p>
Identiteit (I&A)	<p>Een verzameling unieke kenmerken of gegevens (attributen) die een persoon uniek beschrijven in een gegeven context. <u>Bron</u>: gebaseerd op <u>Practitioner's Guide van The World Bank</u></p> <p>NORA IAM zegt: Identiteit (Stelsel Elektronische Toegangsdiensten) <u>Bron</u>: [1] <i>De volledige maar dynamische set van alle attributen behorende bij een bepaalde entiteit die het mogelijk maakt betreffende entiteit van andere te onderscheiden. Elke entiteit heeft maar één identiteit. De identiteit behoort toe aan de entiteit.</i></p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip van NORA IAM toevoegen aan het NORA Begrippenkader. Vanuit GA daar naar verwijzen. Bespreken. Volgens onze definitie moet je meerdere identiteiten kunnen hebben. <u>Volgens IAM ook: Visie op IAM - NORA Online</u></p>
Infrastructuur (domein)	<p>Het domein Infrastructuur bestaat uit de generieke functies en bijbehorende afspraken, standaarden en voorzieningen die van algemeen belang (ofwel: infrastructureel) zijn voor de GDI en die veelal een basis vormen voor de generieke functies van de andere drie domeinen. <u>Bron</u>: GA.</p> <p><u>Dit beschrijft meer het begrip GF dan het begrip Infrastructuur. Het woord "domein" vanuit GA is daarnaast verwarrend: enerzijds omdat het anders is dan de NORA domeinen en anderzijds omdat de verzameling van de onderliggende GF's op zich weer als een GF op een hoger abstractie-niveau kan worden beschouwd.</u></p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip Infrastructuur toevoegen aan het NORA Begrippenkader. <u>Eens</u></p>
Interactie (domein)	<p>Het domein interactie omvat alle onderdelen van de GDI ten behoeve van elektronische informatie-uitwisseling met "burgers en bedrijven". Uitwisseling t.b.v. identificatie & autorisatie is hiervan uitgezonderd. <u>Bron</u>: GA.</p> <p><u>Wat is de reden van de uitzondering voor Identificatie en Autorisatie (Toegang)? Waarom kan het geen onderdeel daarvan zijn?</u></p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip Infrastructuur toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</p>

Begrip	Definitie
	<u>Eens</u>
Middelenuitgever (I&A)	<p>Partij die zorgdraagt voor de uitgifte van erkende identificatiemiddelen aan natuurlijke personen, rechtspersonen of ondernemingen. Bron: Wdo</p> <p><u>Omvat het alleen identificatiemiddelen of ook authenticatiemiddelen?</u></p> <p>ADVIES <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader, met aanvulling van beide soorten uit te geven middelen.</u> <u>Bespreken. wij zien dat als verschillende namen voor hetzelfde begrip OK, bespreken !</u> <u>NB Een rijbewijs is een wettig identificatiemiddel en je kunt er ook iemand mee authenticeren.</u> <u>DigiD is geen identificatiemiddel, maar je kunt er -door de verbinding van DigiD met de BRP- wel mee authenticeren.</u></p>
Natuurlijk persoon (NP)	<p>Een mens (individu) die in het recht als rechtssubject is erkend en daarmee drager is van wettelijke rechten en plichten. Bron: CBS.</p> <p><u>Toelichting: Een natuurlijk persoon kan zelfstandig in het rechtsverkeer optreden, en vormt daarmee, net als zijn juridische tegenhanger, de rechtspersoon (een abstracte juridische entiteit, bijvoorbeeld een vereniging), een rechtssubject. Het zijn van een natuurlijk persoon vangt algemeen aan met het levend en levensvatbaar geboren zijn van een individu. Het zijn van een natuurlijk persoon eindigt met het overlijden.</u></p> <p><u>Is dit nu de menselijke maat?</u> <u>Dat een mens alleen erkend wordt op basis van "het recht"?</u> <u>Waarom in dat geval niet de Universele rechten van de mens noemen?</u> <u>Zie ook Dienstverleningsconcept - NORA Online waarin we daar naar verwijzen.</u></p> <p>NORA IAM zegt:</p> <p>Natuurlijk persoon <u>Een persoon van vlees en bloed die rechten en plichten kan hebben</u> <u>Er zijn meerdere soorten te onderkennen, een daarvan is het onderscheid tussen personen die ingezetene zijn van Nederland en zij dit dat niet zijn</u></p> <p><u>Maar daar wordt het begrip inde definitie herhaald en dat hoort niet, dat moet natuurlijk "mens" zijn.</u></p> <p>ADVIES <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader, met aanvulling van over welk recht we het dan hebben (NL recht en/of UrvdM).</u> <u>Vanuit NORA IAM verwijzen naar NORA.</u> <u>Bespreken. Moeilijk begrip. Vooral NNP lijkt men het niet over eens te zijn. KVK schijnt de definitie van CBS niet te delen. Het begrip komt wel veelvuldig in wetgeving voor (zonder definitie) dus duiding is belangrijk.</u></p>
Niet-natuurlijk persoon (NNP)	<p>Een rechtspersoon of een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid. Bron: CBS</p>

Begrip	Definitie
	<p><u>Toelichting</u>: Een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid is een rechtsvorm behorend bij een georganiseerde groep van natuurlijke personen en/of rechtspersonen die zelf niet in het recht is erkend als drager van wettelijke rechten en plichten.</p> <p><u>Voorbeelden</u>: Privaatrechtelijke rechtspersonen zijn besloten vennootschap, naamloze vennootschap, vereniging en stichting. Publiekrechtelijke rechtspersonen zijn ministerie, provincie, gemeente, waterschap, Sociaal-Economische Raad, Publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, Zelfstandig bestuursorgaan. Ook kerkgenootschappen zijn rechtspersonen. Samenwerkingsverbanden zonder rechtspersoonlijkheid zijn de maatschap, de vennootschap onder firma (vof) en de commanditaire vennootschap (cv)</p> <p><u>NORA IAM zegt</u>:</p> <p>Niet-Natuurlijk Persoon <u>Een Niet-Natuurlijk Persoon is een Rechtspersoon of een samenwerkingsverband van Natuurlijk Personen. Een Rechtspersoon is een door de wet mogelijk gemaakte entiteit, die drager kan zijn van rechten en plichten.</u></p> <p><u>Zie hier voor een uitleg van het begrip Rechtspersoon. Een BV, NV, Stichting en vereniging zijn voorbeelden van een Rechtspersoon; een Maatschap en VOF zijn samenwerkingsverbanden die geen Rechtspersoon zijn.</u></p> <p><u>Niet-natuurlijke personen zijn meestal geregistreerd zijn in HR (Basisregistratie Handelsregister); Er zijn een 4-tal "sui generis" organisaties die bij wet zijn gedefinieerd (Rechtspraak, Hoge Raad, Openbaar Ministerie en Nationale Politie) die niet in die Basisregistratie voorkomen.</u></p> <p><u>ADVIES</u> Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader, met aanvulling van de voorbeelden van GA. Vanuit NORA IAM verwijzen naar NORA. Zie opmerking bij NP</p>
Overheid(s-organisaties)	<p>In de context van GA: alle, op basis van het Koninklijk Besluit van 16 juli 1859, in de staatsalmanak opgenomen organisaties (zie https://almanak.overheid.nl/). Uitgezonderd hiervan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZBO's met een privaatrechtelijke rechtsvorm, • Caribisch Nederland (BES-eilanden), • Aruba, Curaçao en Sint Maarten. <p><u>Synoniemen</u>: bestuursorgaan</p> <p><u>Toelichting</u>: NORA doelt met het begrip 'overheidsorganisaties' zowel op overheden als op semi-overheids- en private organisaties met een publieke taak. Dit is in lijn met deze definitie.</p> <p>GA geeft geen duiding van mogelijk facultatieve deelname aan (onderdelen van) de GDI door niet-overheidsorganisaties. Aanvullend aan Overheid(s-organisaties) kan gedacht worden aan organisaties (niet-overheid) met een publieke taak zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alle ZBO's met een privaatrechtelijke rechtsvorm, • pensioenfondsen aangesloten bij de pensioenfederatie. <p><u>ADVIES</u> De toelichting van GA toevoegen aan het begrip in het NORA Begrippenkader. Eens</p>

Begrip	Definitie
Overheidsarchitectuur	<p>Een Architectuur gericht op het functioneren van de overheid (overkoepelend, sectoraal gericht of organisatiegericht).</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Vanuit het begrip Architectuur verwijzen naar deze specialisatie.</u> <u>Eens</u></p>
Persoon	<p>Natuurlijk persoon of niet-natuurlijk persoon.</p> <p><u>Dat sluit niet aan bij het dagelijkse gebruik van het woord Persoon, waarmee mensen doorgaans een "Natuurlijk Persoon" bedoelen.</u> <u>Vanuit ordening en Generalisatie/ Specialisatie is het wel logisch om dit begrip op te nemen, maar dan beter wel met deze aanvullende toelichting.</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader, met aanvullende toelichting</u> <u>Eens</u></p>
Persoonsidentificatiegegevens (I&A)	<p>Zie identificatiegegevens</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip als synoniem toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Ook als synoniem noemen bij het begrip Identificatiegegevens.</u> <u>Eens</u></p>
Principe	<p>Zie architectuurprincipe.</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip als synoniem toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Ook als synoniem noemen bij het begrip Architectuurprincipe.</u> <u>Zou je ook kunnen weglaten. Voor ons is het vooral de mogelijkheid om een verkorte schrijfwijze te hanteren.</u> <u>OK, weglaten 😊</u></p>
Privaat identificatiemiddel (I&A)	<p>Niet van rijkswege uitgegeven identificatiemiddel. Bron: gebaseerd op Wdo</p> <p><u>Ik zou zeggen: van Overheidswege.</u> <u>Dus namens alle Bestuurslagen. Anders kom je nooit van die vier(en)deling af 😊</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader, met aanpassing naar overheid ipv rijk.</u> <u>Eens</u></p>
Publiek identificatiemiddel (I&A)	<p>Van rijkswege uitgegeven identificatiemiddel. Bron: gebaseerd op Wdo</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader, met aanpassing naar overheid ipv rijk.</u> <u>Eens</u></p>
Publieke digitale dienstverlening	<p>Verlening van elektronische diensten aan natuurlijke personen, ondernemingen of rechtspersonen ter uitoefening van een publieke taak</p>

Begrip	Definitie
	<p>door een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1:1, eerste lid, onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht of een aangewezen organisatie. <u>Bron</u>: Wet Digitale Overheid <u>Toelichting</u>: NORA doelt met het begrip 'overheidsorganisaties' zowel op overheden als op semi-overheid- en private organisaties met een publieke taak. Dit is in lijn met de definitie van GA.</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u></p> <p><u>In de toelichting de relatie leggen met niet-digitale publieke dienstverlening en met Overheidsdienstverlening (zoals beschreven in de visie op dienstverlening 2010 en 2021).</u></p> <p>Eens</p>
Self Sovereign Identity (SSI) (I&A)	<p>Het concept Self Sovereign Identity legt de controle en de macht over een digitale identiteit volledig bij de entiteit die deze digitale identiteit representeert. Dit vereist volledige onafhankelijkheid van een centraal register of centrale autoriteit. <u>Bron</u>: pressurecooker identificatie en authenticatie</p> <p><u>Zie ook Self-sovereign identity - Wikipedia</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>In de toelichting de verwijzing naar wikipedia opnemen ivm de link naar EU en NL.</u></p> <p>Eens</p>
Standaard	<p>Een set van regels die beschrijven hoe mensen materialen, producten, diensten, technologieën, taken, processen en systemen dienen te ontwikkelen en beheren. <u>Bron</u>: NORA <u>Toelichting</u>: Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'requirement'.</p> <p><u>NORA zegt bij Standaard (begrip):</u> <u>Overeenkomst binnen de overheid of een deel (domein of sector) over de inrichting en het toepassen van bepaalde voorzieningen of standaarden.</u></p> <p><u>NORA zegt bij Standaard (Begrip):</u> <u>Een document dat een set van regels bevat die beschrijven hoe mensen materialen, producten, diensten, technologieën, taken, processen en systemen dienen te ontwikkelen en beheren</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip in het NORA Begrippenkader aanpassen cf voorstel GA, inclusief de aanvullende toelichting.</u> <u>Het begrip Standaard (begrip) uit de NORA verwijderen</u></p> <p>Eens</p>
Stelsel	<p>Een systeem waarbinnen organisaties via afspraken, standaarden en/of voorzieningen samenwerken om bepaalde functionaliteit te realiseren. <u>Bron</u>: NORA <u>Toelichting</u>: Een stelsel is een implementatie voor een of meer dere generieke functies (of delen daarvan).</p>

Begrip	Definitie
	<p>Voorbeelden: Federatief Berichten Stelsel (FBS), eHerkenning-stelsel, stelsel van basisregistraties.</p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip in het NORA Begrippenkader aanpassen cf voorstel GA, inclusief de aanvullende toelichting.</u> <u>Eens</u></p>
Toegang (domein)	<p>Het domein Toegang omvat alle uitwisselingen vanuit de GDI om "burger en bedrijf" uniek te identificeren en authentifieren ten behoeve van autorisatie. Tevens kan de bevoegdheid tot het digitaal handelen namens een persoon worden vastgesteld.</p> <p><u>Bron: GA.</u> <u>Synoniemen: Het domein werd voorheen "Identificatie & autorisatie" genoemd.</u></p> <p><u>Zie opmerkingen bij Infrastructuur en bij Identificatie en Autorisatie.</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip Toegang toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens</u></p>
Voorziening	<p>Groepering van services die aan afnemers worden aangeboden, met als doel het bevorderen van uniformiteit en efficiëntie binnen de overheid.</p> <p><u>Bron: NORA .</u> <u>Toelichting: Voorzelingen zullen binnen de context van de GA vaak (ook) geautomatiseerde informatiesystemen omvatten, maar kunnen zich ook beperken tot een bedrijfsproces voor het leveren van een dienst. Binnen architectuurdiagrammen gebruiken we het Archimate-element 'product' ('A product represents a coherent collection of services and/or passive structure elements, accompanied by a contract/set of agreements, which is offered as a whole to (internal or external) customers').</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip Voorziening toevoegen aan het NORA Begrippenkader, inclusief toelichting van GA en een verwijzing naar</u> <u>Categorie:Voorzelingen - NORA Online.</u> <u>Eens</u></p>
Wallet (I&A)	<p>Een apparaat (ook wel: device), online service of softwareprogramma dat vertrouwelijke gegevens kan bevatten, zoals persoonlijke attributen, identificatiegegevens, inloggegevens en bankpassen, en dat de bezitter in staat stelt digitale transacties uit te voeren, zoals aantonen van zijn identiteit, attributen verstrekken en betalingen te doen.</p> <p><u>Bron: GA Identificatie en authenticatie</u></p> <p><u>ADVIES</u> <u>Het begrip toevoegen aan het NORA Begrippenkader.</u> <u>Eens</u></p>